

Krzyże i kapliczki przydrożne w Ornontowicach, część 1

Zagadnienie wymienione w tytule niejednokrotnie wzbudzało zainteresowanie historyków sztuki, pasjonatów kultury regionalnej i twórców. W naszej gminie kilkakrotnie już organizowano konkursy pod nazwą „Przydrożne krzyże i kapliczki”, gdzie przedstawiano te obiekty w formach fotograficznych lub rysunkowych, a zwycięzca pozyskiwał symboliczną szablę św. **Michała Archanioła**. Oprócz podkreślania walorów użytkowych, artystycznych i sentymentalnych należy dodać, że opieka nad niektórymi z nich należy do parafii lub władz gminy jako zadanie wpisane do planu opieki nad zabytkami i objęte jest odpowiednią kartą rejestrową.

Krzyż kamienny przy ul. Leśnej

W niniejszym zeszycie chcielibyśmy rozpocząć ewidencję tych obiektów, rzetelne podliczenie tego – jakby nie patrzeć – lokalnego dziedzictwa, które najprawdopodobniej powstało wskutek czyjejś woli, takiej konkretnej, podpartej wielką motywacją; czyichś funduszy, wielokrotnie niemałych i oczywiście czyjegoś talentu, który sprawił, że dzieło zaistniało.

Przed dokładnym opisywaniem poszczególnych obiektów, planowanym na kolejne zeszyty, zwracamy się z prośbą do mieszkańców o współdziałanie i wzajemne uzupełnianie wiedzy. Być może nie wszystkie obiekty zna-

leżliśmy, może są takie ukryte i pielęgnowane na posesjach i ktoś chciałby o nich upublicznić informacje. Może znane są opowieści o takich, które warto przybliżyć potomnym?

Przecież to możliwe, że ktoś z naszych przodków niósł krzyż misyjny na barkach z cmentarza pod kościół, ktoś inny podczas wojny ukrył krzyż przydrożny w stodole, a jeszcze wśród innych krąży historia o żołnierzach pochowanych pod mogiłą. Kapliczki i miejsca kultu powstają także z wdzięczności (np. za łaskę powołania do kapłaństwa czy uzdrowienie). Najprawdopodobniej fundator lub jego potomkowie zachowują w pamięci choć strzępy wiadomości, które – przekazane mieszkańcom – mogłyby skłonić do refleksji nad tradycją, wartościami oraz tym, co pozostawiamy jako lokalne dobro wspólne konieczne do powierzenia pamięci kolejnych pokoleń. Jeśli ktoś dysponuje wiadomościami czy fotografiami dotyczącymi proponowanych obiektów (obecnie 22) albo posiada wiedzę o obiekcie, który również powinien być ujęty w tym zestawieniu – prosimy o kontakt. Zgromadzoną wiedzę można porządkować na wiele sposobów, np. według wieku powstania, rodzaju tworzywa czy w podziale na zarejestrowane i te bez wpisu.

Nasz pomysł na poznanie i przybliżenie obiektów małej architektury sakralnej w **Gminie Ornontowice** będzie zaprezentowany w nurcie pętli turystycznej ze startem i metą w centrum Ornontowic. Na mapie, którą załączymy w następnym numerze, oznaczymy je numerami według proponowanej kolejności zwiedzania: od cmentarza parafialnego, przez ul. **Dworcową** do ul. **Kolejowej**, następnie aż do ul. **Chudowskiej**, potem ul. **Zwycięstwa** do ul. **Zamkowej**, ul. **Leśną** do **Orzeskiej**, a stamtąd w rejon kościoła parafialnego. Na trasie spotkamy krzyż na cmentarzu parafialnym, kapliczkę św. **Jana Nepomucena**, krzyż i figurę **Archanioła Michała** na starym cmentarzu, kapliczkę **Chrystusa** frasnoblwego w parku, krzyż na skrzyżowaniu ul. **Pośredniej** z ul. **Kolejową**, następny w pobliżu skrzyżowania ul. **Kolejowej** z ul. **Chudowską**, dwa istniejące i jeden dawny przy ul. **Zwycięstwa**, kapliczkę przy ul. **Pośredniej**, krzyże przy ul. **Zamkowej** i **Leśnej**, krzyż i kapliczkę przy ul. **Orzeskiej** oraz obiekty w otoczeniu kościoła, probostwa i klasztoru.

Zachęcamy zarówno do współtworzenia listy obiektów, jak i dzielenia się ciekawostkami na ich temat. Kontakt z **Towarzystwem Miłośników Ornontowic** poprzez **Arterię Centrum Kultury i Promocji** lub bezpośrednio na adres: danuta.prasol@gmail.com.

Z góry dziękujemy za wszelkie informacje i podpowiedzi.

Danuta Prasol
Towarzystwo Miłośników Ornontowic